

Дробчак М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Сталий розвиток економіки залежить від безлічі факторів, найважливішим серед яких є розвиток малого підприємництва, яке сприяє структурній перебудові економіки, зміцненню економічної бази регіонів, збільшує загальні обсяги виробництва і роздрібного товарообігу, відбудовує сприятливе середовище для розвитку конкуренції, забезпечує зайнятість значної частини населення, стимулює науково-технічний прогрес. Важливим є той факт, що суб'єкти малого та середнього бізнесу завжди намагаються віднайти нестандартні рішення і нетипові шляхи подолання певних труднощів. Вони характеризуються ініціативністю та підприємливістю. Отже, малий та середній бізнес є тим базисом, на якому будується економіка багатьох розвинених країн, а їх створення є проявом економічної активності населення.

Але, незважаючи на той факт, що малі та середні підприємства дуже позитивно впливають на розвиток економіки, вони постійно стикаються з низкою проблем: високі податки, слабкість матеріально-фінансової бази, недосконале налагодження системи обліку та статистичної звітності, безглуздість послуг інформативного та консультативного характеру [1].

Однак, крім того, сьогодні деякі перешкоди для розвитку малого та середнього бізнесу виникають через прогресуючу у світі глобалізацію, яка наразі є одним із вирішальних процесів для розвитку світової економіки. В епоху глобалізації відбуваються певні зміни у економіках світу, які створюють як нові перспективи, так і деякі проблеми і перешкоди для малого та середнього підприємництва України.

Особливістю глобалізації є те, що вона автоматично не зорієнтована на рівномірний розподіл у світі економічних вигод від свого поширення, які передусім зосереджуються у економічно розвинених країнах, до яких не відноситься Україна [2]. У розрізі малого та середнього підприємництва глобалізація світової економіки, як відомо, з одного боку, створює певні можливості розвитку, а з іншого – має також і негативні наслідки, до яких крім нерівномірного розподілу переваг між країнами можна віднести: посилення конкуренції і нестабільності в умовах високого ступеня взаємозалежності національних економік; нестабільна ринкова кон'юнктура та високі темпи вдосконалення виробничих і технологічних процесів, які передбачають збільшення витрат на науково-дослідницькі та конструкторські розробки. Таким чином, близько 50% малих підприємств зачинаються у перші два роки діяльності, а успіху досягають лише 15%.

Глобалізація створює так званий «великий ринок», що, здавалось би, значно урізноманітнює напрями діяльності малих та середніх підприємств, оскільки об'єктивно з'являється набагато більше споживачів певної, можливо, специфічної продукції чи

послуг. Таким чином, розширюється і ринок збуту. Проте разом з цим посилюється конкуренція, яку не тільки малі, але й великі підприємства країн, що розвиваються, до яких відноситься Україна, просто не в змозі витримати. В результаті цього виникає надлишок більш дешевої імпоротної продукції на вітчизняному ринку, що не дозволяє розвиватися малому і середньому бізнесу нашої країни і частково дестабілізує економіку.

Також не варто залишати без уваги той факт, що однією з основних характеристик глобалізації є інформаційна революція та прискорення технологічних змін. Пов'язані з цим ризики також часто мають серйозні наслідки для бізнес-показників як великого, так і малого бізнесу.

З соціально-економічної точки зору, за умови постійних змін у технології виробництва, теоретично може виникнути така ситуація, за якої у підприємств буде потреба в порівняно невеликій кількості робітників, що в результаті призведе до безробіття, серед наслідків якого можна назвати зменшення ВВП країни, погіршення загального рівня життя населення та посилення соціальної напруги. Все це вплине на сукупний попит, що, в першу чергу, негативно відіб'ється власне на малому та середньому підприємстві.

Незважаючи на те, що такий швидкий технологічний розвиток є дуже добрим стимулюючим фактором, велика кількість суб'єктів малого і середнього підприємництва об'єктивно не зможуть наздоганяти певні світові інноваційні процеси і, врешті-решт, не витримають конкуренції з боку більш «успішних» малих чи середніх підприємств. У такому випадку ці суб'єкти господарювання розвиватимуться не суцільно, а лише частково. Тому має вдосконалюватися система бізнес-підтримки, під якою розуміються заходи, зорієнтовані на сприяння глобальному розвитку.

Отже, можна зробити висновок, що глобалізація економіки корегує розвиток та діяльність абсолютно всіх суб'єктів господарювання. Це стосується і малого та середнього бізнесу. Перехід економіки України до глобального рівня потенційно може супроводжуватись виникненням певних проблем та перешкод для розвитку малих та середніх підприємств, тому всі дії, націлені на подолання несприятливих наслідків глобалізації зобов'язані відповідати принципу синтезу, коли з окремих компонентів створюється великий механізм, тому що нині, в контексті глобалізації, малий бізнес все ж таки розглядається як невід'ємний елемент міжнародної взаємодії [3].

Список використаних джерел:

1. Мексон М. Основы менеджмента / М. Мексон, М. Альберт, Ф. Хедуори. – М. : Дело, 1997. – 704 с.
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. / [Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін.] ; за заг. ред. С. М. Макухи. – Х. : Право, 2012. – 192 с.
3. Кириченко О. А. Стратегія розвитку малого та середнього бізнесу в Україні / О. А. Кириченко, К. Г. Ваганів // Актуальні проблеми економіки. – 2008.— №1. – С. 103 – 126.
4. Гринько Т.В. Щодо інноваційного потенціалу як складової інноваційної активності підприємств. *Економіст*, 2010. – №2. – С. 56-58.